

I. Bendrosios nuostatos

- 1.1. Investicinių kryptių valdymo politika (toliau – Politika) reglamentuoja UAB *Artea Life Insurance* (toliau – Bendrovė) investicijų, į kurias investuojamas Bendrovės valdomų investicinių kryptių turtas, detalaus vertinimo, investicinių sprendimų priėmimo ir jų vykdymo tvarką.
- 1.2. Politikos tikslas – užtikrinti kvalifikuotą, efektyvų ir darnų investicinių sprendimų, susijusių su investicinių kryptių valdymu, priėmimą ir vykdymą, taip pat užtikrinti, kad priimami investiciniai sprendimai atitiktų investicinių kryptių tikslus, investavimo strategiją ir rizikos ribojimus. Bendrovė priimdama ir vykdydama (arba perduodama vykdyti) investicinius sprendimus veikia geriausiomis klientams (draudėjams, apdraustiesiems ir naudos gavėjams) sąlygomis ir interesais.
- 1.3. Politika parengta vadovaujantis Draudimo įstatymu, Finansinių priemonių rinkų įstatymu (toliau – Įstatymas), 2014 m. gegužės 29 d. Lietuvos banko valdybos nutarimu Nr. 03-95 patvirtintais Draudimo įmonių skaidraus, patikimo ir apdairaus valdymo nuostatais, 2015 m. lapkričio 30 d. Lietuvos banko valdybos nutarimu Nr. 03-180 patvirtintais Investicinio gyvybės draudimo turto reikalavimais ir kitais teisės aktais.
- 1.4. Politikos nuostatų privalo laikytis visi Bendrovės darbuotojai, dalyvaujantys vertinant investicijas, į kurias investuojamas investicinių kryptių turtas, priimant ir vykdamas (perduodant vykdymui) investicinius sprendimus dėl Bendrovės valdomų investicinių kryptių.

II. Naudojamos sąvokos

- 2.1. **Investicinė kryptis** – Bendrovei priklausantis investavimo objektas, kurio turtas investuojamas pagal nurodytą investavimo strategiją, ir kuris gali būti susiejamas su Draudimo bendrovės investicinio gyvybės draudimo sutartimis.
- 2.2. **Investicinis sprendimas** – (i) strateginių investicinių sprendimų priėmimas, investicinių pasiūlymų, kitų strateginių sprendimų, susijusių su investicinių kryptių turto valdymu, tvirtinimas; (ii) finansinių priemonių, į kurias investuojama, parinkimas; investicinio pasiūlymo suformavimas, įsigyjamų/parduodamų finansinių priemonių kiekio nustatymas (investicinio portfelio suformavimą) bei priimtinos kainos ir kitų finansinių priemonių įsigijimo/pardavimo sąlygų nustatymas (įskaitant valiutos pirkimo/pardavimo sandorius, išvestinių priemonių naudojimą valiutos rizikai drausti).
- 2.3. **Investicinis komitetas** (toliau – Komitetas) – Bendrovės suformuotas kolegialus investicinių sprendimų priėmimo organas, veikiantis pagal savo nuostatus.
- 2.4. **Klientai** – draudėjai, apdraustieji, naudos gavėjai.
- 2.5. **PID** – Investicinės krypties pagrindinės informacijos dokumentas, kuriame Bendrovės Klientams teisės aktų nustatyta tvarka, kaip aprašyta Bendrovės vidaus teisės aktuose, pateikiama svarbiausia informacija apie investavimo kryptį.
- 2.6. **Portfelio valdytojas** - Bendrovės Investicijų valdymo skyriaus darbuotojas, Įstatymo nustatyta tvarka atestuotas finansų makleris, turintis, kaip nustatyta pareiginiuose nuostatuose, atitinkamą kvalifikaciją, darbo patirtį ir Bendrovės įgaliojimą valdyti Investicines kryptis.

III. Detalaus vertinimo procedūros principai

- 3.1. Bendrovė veikia geriausiais Klientų interesais ir siekia užtikrinti aukštą vertinimo procedūrų lygį renkant ir nuolat stebint investicijas.
- 3.2. Priimant investicinius sprendimus atsižvelgiama į:
 - 3.2.1. Atitinkamos investicinės krypties PID įtvirtintus tikslus, investavimo strategiją bei rizikos ribojimo priemones;
 - 3.2.2. Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytus diversifikavimo, investavimo ir kitus apribojimus;
 - 3.2.3. Galimos grąžos bei rizikos santykį;
 - 3.2.4. Investicijų poveikį bendram atitinkamos investicinės krypties turto rizikos lygiui;
 - 3.2.5. Socialinius, aplinkosaugos ir valdysenos (angl. Environmental, Social and Governance, toliau – ESG) veiksnius ir tvarumo riziką;
 - 3.2.6. Investicijų poveikį atitinkamos investicinės krypties likvidumui, kaip nustatyta *Investicinių kryptių likvidumo rizikos valdymo tvarkoje*, ir būsimą atitikimą Bendrovės nustatytiems limitams;
 - 3.2.7. Numatomo investicinio sprendimo vykdymo išlaidas;
 - 3.2.8. Finansinių priemonių, dėl kurių gali būti priimtas investicinis sprendimas, savybes;
 - 3.2.9. Numatomo investicinių sprendimo vykdymo vietų savybes;
 - 3.2.10. Numatomo investicinio sprendimo įvykdymo greitį;
 - 3.2.11. Numatomo investicinio sprendimo įvykdymo ir atsiskaitymų tikimybę;
 - 3.2.12. Kitas numatomo investicinio sprendimo įvykdymui svarbias aplinkybes.
- 3.3. Konkretus numatomas investicinis sprendimas yra vertinamas naudojant skirtingas metodikas, atsižvelgiant į susiklosčiusią rinkos situaciją, investicijos turto klasę, ūkio šaką, į kurią yra investuojama, specifinę įmonės/emitento situaciją, investicinės krypties turto struktūrą bei kitas reikšmingas aplinkybes, galinčias turėti įtaką vykdomo investicinio sprendimo kokybei.
- 3.4. Neatsiejama investicinių sprendimų priėmimo proceso dalis Atsakingo investavimo ir tvarumo rizikos integravimo politikoje (toliau – ESG politika) įvardintų principų laikymasis, kurių taikymas ilgu laikotarpiu mažina investicijų riziką.
- 3.5. Investicinių sprendimų vertinimas pagrįstas portfelio valdytojų, Komiteto narių turima patirtimi ir įžvalgomis. Analizei reikalingi duomenys yra surenkami iš įvairių šaltinių: Bloomberg agentūros duomenys, atitinkamų biržų duomenys bei prekybos statistika, emitentų skelbiamos finansų ataskaitos, analitikų skelbiamos rekomendacijos, paklausimų ir susitikimų su emitentais metu gauta informacija ir kt.

IV. Investicinių sprendimų priėmimas

- 4.1. Už investicinių sprendimų priėmimą ir (arba) įgyvendinimą yra atsakingi:
 - 4.1.1. Komitetas;
 - 4.1.2. Portfelio valdytojas.

- 4.2. Už Politikos 2.2 (i) punkte nurodytus Investicinius sprendimus yra atsakingas Komitetas, už Politikos 2.2 (i) punkte nurodytus Investicinius sprendimus yra atsakingas Portfelio valdytojas.
- 4.3. Vadovaudamasis Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo užtikrinimo tvarka, Portfelio valdytojas prieš priimdamas investicinį sprendimą ar teikdamas investicinio sprendimo projektą Komitetui, privalo atlikti tarptautinių sankcijų patikrą, t. y. patikrinti, ar nėra taikomos Jungtinių Tautų Organizacijos, Europos Sąjungos, JAV Iždo departamento Užsienio lėšų kontrolės biuro (angl. Office of Foreign Assets Control, toliau – OFAC) ir/ar Lietuvos Respublikos finansinės, ekonominės ar kitos tarptautinės sankcijos:
 - 4.3.1. valstybei/teritorijai, kurioje emitentas veikia (pvz. Krymas);
 - 4.3.2. finansinių priemonių emitentui;
 - 4.3.3. finansinių priemonių emitentą kontroliuojančiam fiziniam ar juridiniam asmeniui (taikant OFAC 50% taisyklę, kuri nustato, kad juridiniam asmeniui taikytinos sankcijos, jei tokio asmens 50% ar didesnė nuosavybės dalis tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso fiziniam ar juridiniam asmeniui, kuris yra tarptautinių sankcijų sąrašuose).
- 4.4. Už visų patvirtintų Investicinių sprendimų įgyvendinimą yra atsakingas Portfelio valdytojas. Jeigu kitaip nenumatyta Investiciniuose sprendimuose, Portfelio valdytojas priima sprendimus dėl konkrečių sandorių su Komiteto nustatytais investavimo objektais sudarymo (toliau – Sandoriai) pagal Komiteto priimtus investicinius sprendimus, įskaitant sprendimus dėl tinkamiausio Sandorio laiko ir (ar) kiekio.

V. Rizikos valdymas ir kontrolė

- 5.1. Investicijų rizikos valdymas yra neatskiriama investicijų valdymo dalis. Tai ne tik procesas atliekamas po sandorių įvykdymo, bet sprendimų priėmimo ir stebėjimo procesų dalis. Siekdama tinkamai valdyti ir kontroliuoti riziką, kylančią investuojant lėšas, vadovaujama šiais investicijų rizikos valdymo principais:
 - 5.1.1. investicijų rizika valdoma balansuojant ir kartu neprisimanant itin aukštos ir nekontroliuojamos rizikos;
 - 5.1.2. rizikos valdymo procesas apima rizikų identifikavimą, stebėjimą, vertinimą ir kontrolę;
 - 5.1.3. rizikos valdomos aktyviai, siekiant užtikrinti savalaikį investicinių sprendimų priėmimą, vykdoma kontrolė tiek prieš sandorių teikimą, tiek juos įgyvendinus.
- 5.2. Rizikos valdymas yra suskirstytas ir tris dalis, taip vadinamą trijų lygių linijas:
 - 5.2.1. Pirmoji linija yra Portfelio valdytojai bei Investicijų valdymo skyriaus vadovas. Jų atsakomybė yra užtikrinti, kad investicijos atitiktų Strategiją ir investavimo apribojimus bei ESG politiką.
 - 5.2.2. Antroji linija yra rizikos valdymo operacijos, vykdomos portfelio operacijų apskaitą vykdančio skyriaus, kurių pagrindinės užduotys:
 - 5.2.2.1. Užtikrinimas, kad kiekvienas portfelis būtų valdomas pagal nustatytas taisykles ir apribojimus.
 - 5.2.2.2. Rinkos kainų ir vertinimo, naudojamo portfelio grynųjų aktyvų vertei apskaičiuoti, kontrolė.
 - 5.2.2.3. Sandorių, pozicijų ir pinigų balanso sutikrinimas tarp Bendrovės ir išorinių duomenų.
 - 5.2.3. Pranešimas Investicijų valdymo skyriui apie bet kokius investicinių apribojimų, susijusių su investicinių kryptų valdymu ir atskaitomybe bei klientų sukaupto kapitalo valdymu, pažeidimus.
 - 5.2.4. Trečioji linija yra Bendrovės vidaus audito funkcija, kuri kontroliuoja ir užtikrina, kad rizikos valdymo operacijos atitiktų įstatymus bei taisykles ir būtų atliekamos taip, kaip aprašyta Politikoje ir kituose Bendrovės dokumentuose.
- 5.3. Atitikties vadovas vertina, ar Bendrovės vidaus dokumentai atnaujinami atsižvelgiant į pasikeitimus vidaus veikloje ir/ar išorės aplinkybes, pavyzdžiui, teisės aktų pakeitimus.

VI. Interesų konfliktų valdymas

- 6.1. Bendrovė valdymo procese akcentuoja interesų konfliktų prevenciją ir jų valdymą. Klientų interesai visada turi būti svarbiausi. Bendrovės Interesų konfliktų valdymo politika tvarkoje aprašyti ir Bendrovėje įdiegti procesai nustatyti ir užkirsti kelią galimiems interesų konfliktams arba valdyti situacijas, vienodai elgdama su klientais ir atsižvelgdama į jų interesus. Bendrovė įgyvendina veiksmingas organizacines ir administracines priemones, skirtas užkirsti kelią nustatytiems interesų konfliktams ir juos valdyti.
- 6.2. Komitetas ir Portfelio valdytojas privalo vengti interesų konflikto situacijų tarp asmeninių ir Klientų interesų, taip pat interesų konfliktų, kurie gali kilti tarp valdomų atskirų investicinių kryptų portfelio. Kaip nustatyta Investicinio komiteto nuostatuose, Komiteto narys privalo atskleisti kitiems nariams potencialiai galinčius kilti interesų konfliktus, susijusius su konkrečiu investicinio sprendimo priėmimu ir susilaikyti nuo balsavimo, jei toks nario balsavimas keltų interesų konflikto situaciją.

Priedai:

1 Priedas. Investicinių sprendimų vykdymo politika.

2 Priedas. Finansų tarpininkų sąrašas.

I. Dokumento paskirtis

- 1.1. UAB *Artea Life Insurance* (toliau – Bendrovė) Investicinių sprendimų vykdymo politika (toliau – Politika) reglamentuoja investicinių sprendimų vykdymą valdant investicines kryptis.
- 1.2. Politikos nuostatos, vykdančios investicinius sprendimus, priimtus valdant investicinių kryptių finansinių priemonių portfelius, taikomos tiek, kiek tai leidžia teisinės ir (ar) techninės galimybės pagal Bendrovės ir sąskaitų tvarkytojo, saugančio finansines priemones ar pinigines lėšas, sudarytų sutarčių sąlygas ir teisės aktų nuostatas.

II. Tikslas

- 2.1. Politikos tikslas – nustatyti bendruosius investicinių sprendimų vykdymo principus. Vadovaudamasi Politikos nuostatomis Bendrovė privalo imtis visų pagrįstų veiksmų, siekdama užtikrinti geriausią investicinių sprendimų įvykdymo rezultatą atsižvelgiant į vyraujančias aplinkybes.

III. Sprendimų vykdymas, siekiant geriausio rezultato

- 3.1. Priimti investiciniai sprendimai yra vykdomi arba perduodami vykdyti kitam subjektui, veikiant geriausiais atitinkamos investicinės krypties interesais ir siekiant geriausio rezultato, vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais bei kitais teisės aktais ir atitinkamomis šios Politikos nuostatomis.
- 3.2. Siekiant užtikrinti greitą ir operatyvų investicinės krypties sąskaita sudaromų sandorių vykdymą:
 - 3.2.1. Investicinių kryptių sąskaita įvykdyti investiciniai sprendimai yra nedelsiant ir tiksliai apskaitomi;
 - 3.2.2. panašūs investiciniai sprendimai vykdomi paeiliui ir nedelsiant, išskyrus atvejus, kai dėl investicinio sprendimo savybių ar vyraujančių rinkos sąlygų to neįmanoma padaryti;
 - 3.2.3. įvykdžius investicinį sprendimą, gautos finansinės priemonės ir lėšos yra nedelsiant ir teisingai apskaitomos atitinkamose sąskaitose.
- 3.3. Investiciniai sprendimai yra vykdomi imantis visų reikalingų priemonių, siekiant išvengti piktnaudžiavimo informacija, kuri yra susijusi su dar neįvykdytais investiciniais sprendimais.
- 3.4. Siekiant pasiekti geriausią įmanomą rezultatą, vykdančios investicinius sprendimus arba perduodančios investicinius sprendimus vykdyti kitam subjektui, Bendrovė imasi visų reikalingų veiksmų, kad būtų pasiektas geriausias įmanomas rezultatas atitinkamai investicinei kryptiai atsižvelgiant į:
 - 3.4.1. investavimo objektų kainą,
 - 3.4.2. investicinio sprendimo įvykdymo išlaidas,
 - 3.4.3. greitį,
 - 3.4.4. investicinio sprendimo įvykdymo ir atsiskaitymų tikimybę,
 - 3.4.5. investicinio sprendimo dydį,
 - 3.4.6. turinį ir kitas investicinio sprendimo įvykdymui svarbias aplinkybes.
- 3.5. Aukščiau nurodyti veiksniai pateikti ne pagal jų svarbos eilę, nes atsižvelgiant į finansinių priemonių ypatumus, kiekvieno parametro svarba gali skirtis. Nurodytų veiksmų santykinė svarba visada yra įvertinama atsižvelgiant į šiuos kriterijus:
 - 3.5.1. Investicinės krypties tikslus, investavimo politiką ir jai būdingas rizikos rūšis, kaip tai nurodyta PID;
 - 3.5.2. investicinio sprendimo savybes;
 - 3.5.3. finansinių priemonių, dėl kurių priimtas investicinis sprendimas, savybes;
 - 3.5.4. vykdymo vietų, kuriose investicinis sprendimas gali būti įvykdytas, savybes.

IV. Investicinių sprendimų vykdymo vietos

- 4.1. Bendrovės investiciniai sprendimai pirkti/parduoti bet kurias finansines priemones, kuriomis prekiaujama reguliuojamose rinkose, daugiašalėse prekybos sistemose ar per sisteminę prekybą vykdančius finansų tarpininkus ir maklerio įmones, perduodami vykdyti į atitinkamas biržas/daugiašales prekybos sistemas tiesiogiai pačios Bendrovės.
- 4.2. Bendrovė nuolat vertina pasirinkto subjekto (-ų) veiklos skaidrumą, teikiamų rekomendacijų kokybę, jo galimybę įvykdyti pavedimą, pavedimo vykdymo operatyvumą, pavedimo vykdymo išlaidas, šioje Politikoje nustatytus faktorius dėl sprendimų vykdymo geriausiomis Klientams sąlygomis ir kitus svarbius veiksnius, ir, reikalui esant, gali pasirinkti kitus tarpininkus.
- 4.3. Bendrovė perduodama vykdyti investicinius sprendimus užtikrina pakankamą investicinių sprendimų vykdymo kontrolę siekiant užtikrinti, kad bus laikomasi šioje Politikoje įtvirtintų nuostatų.

- 4.4. Bendrovė, atsižvelgdama į susidariusias aplinkybes (pvz. rinkų griūtis, prekybos sustabdymo ir pan.), gali nuspręsti investicinių sprendimų vykdymą perduoti ir kitiems subjektams. Tokiu atveju, Bendrovė imasi priemonių, kad būtų pasiektas geresnis rezultatas Klientams.

V. Investicinių sprendimų jungimas bei sandorių paskirstymas

- 5.1. Atskirų investicinių sprendimų vykdymas nėra sujungiamas, išskyrus atvejus, kai yra tenkinamos žemiau nurodytos sąlygos:
- 5.1.1. Nėra pagrindo manyti, kad investicinių sprendimų sujungimas turės neigiamos įtakos, kurios nors investicinės krypties ar kitų Bendrovės klientų, kurių sąskaita priimtus investicinius sprendimus ketinama sujungti, interesams;
- 5.1.2. Jei yra laikomasi šioje Politikoje nustatytų, sujungtų investicinių sprendimų paskirstymo reikalavimų, įskaitant ir dėl investicinių sprendimų dydžio ir kainos įtakos investicinių sprendimų paskirstymui.
- 5.2. Jei Bendrovė, veikdama kaip investicinių kryptių valdytoja, pateikia atskirų investicinių kryptių pavedimus dėl tos pačios operacijos ir finansinės priemonės, pirmenybė teikiama tos investicinės krypties pavedimui, kuris yra pateiktas anksčiau, atsižvelgiant į pavedimo pateikimo laiką.
- 5.3. Jei Bendrovė tuo pačiu metu pateikia kelių investicinių kryptių vieną jungtinį pavedimą pirkti/parduoti tas pačias finansines priemones ir kai visas pirkimo/pardavimo pavedime nurodytas finansinių priemonių kiekis nėra nuperkamas/parduodamas, pavedimai paskirstomi proporcingai visoms investicinėms kryptims, kurių sąskaita yra pateikti jungtiniai pavedimai.
- 5.4. Jei visas pirkimo/pardavimo sandoryje nurodytas finansinių priemonių kiekis nėra nuperkamas/parduodamas, ir dėl to paskirsčius investicinio sandorio kiekį proporcingai visoms investicinėms kryptims, kurių investiciniai sprendimai buvo sujungti, investicinės kryptys, kurių sąskaitą buvo pateiktas smulkus pavedimas, patirtų nepagrįstai didelius sandorių kaštus, jungtinis pavedimas gali būti vykdomas vienu iš šių būdų:
- 5.4.1. Investicinio sandorio kiekis yra paskirstomas tik investicinėms kryptims, kurių sąskaita buvo pateiktas smulkus pavedimas;
- 5.4.2. Investicinio sandorio kiekis yra paskirstomas tik investicinėms kryptims, kurių sąskaita buvo pateiktas stambus pavedimas.
- 5.5. Koks pavedimas gali būti laikomas smulkiu/stambiu ir kuris iš aukščiau minėtų būdų bus taikomas, nustato Portfelį valdytojas, pasitaręs su sprendimus vykdančiu finansų tarpininku ir atsižvelgiant į geriausių investicinių kryptių interesus, taip pat siekiant, kad investicinės kryptys patirtų kuo mažesnius kaštus.
- 5.6. Jei Bendrovė sujungia sandorius savo sąskaita su vienu ar keliais investicinių kryptių sąskaita priimtais investiciniais sprendimais, Bendrovė perskirsto sandorius tik investicinėms kryptims naudingiausiu būdu.
- 5.7. Jei Bendrovės sąskaita sudaromas sandoris sujungiamas kartu su investicinės krypties sąskaita priimtu investiciniu sprendimu ir šis jungtinis sandoris yra įvykdomas iš dalies, sandoriai paskirstomi pirmenybę teikiant investicinės krypties interesams.
- 5.8. Jei Bendrovės gali įrodyti, kad be šio sujungimo nebūtų galėjusi įvykdyti investicinio sprendimo tokiomis pat sąlygomis arba investicinio sprendimo nebūtų galėjusi įvykdyti visai, Bendrovės gali paskirstyti tokį jungtinį pavedimą proporcingai, laikantis šiame skirsnyje įtvirtintų nuostatų..

VI. Baigiamosios nuostatos

- 6.1. Bendrovė nuolat stebi, ar Politikoje įtvirtintos nuostatos yra tinkamai įgyvendinamos.
- 6.2. Nustačius Politikos trūkumus ir nuostatų įgyvendinimo pažeidimus, šie yra nedelsiant šalinami.
- 6.3. Politikoje įtvirtintos nuostatos yra peržiūrimos ne rečiau kaip kartą per metus, o tais atvejais, kai įvyksta esminis pasikeitimas, galintis turėti poveikį Bendrovės gebėjimui pasiekti geriausią rezultatą ir dažniau.
- 6.4. Bendrovė veikia taip, kad bet kuriuo metu galėtų įrodyti, kad investiciniai sprendimai yra vykdomi laikantis Politikoje įtvirtintų priemonių, procedūrų ir yra veikiami geriausiais Klientų interesais.

UAB *Artea Life Insurance* (toliau – Bendrovė) finansinių tarpininkų sąrašas:

1. AB *Artea* bankas
2. AB SEB bankas
3. AB Swedbank
4. Luminor Bank AB
5. Adamant Capital Partners AD
6. Banca Zarattini & Co. SA
7. Erste Group Bank AG
8. Flow Traders B.V.
9. InterCapital Securities Ltd
10. WOOD & Company Financial Services
11. Pareto Securities AS
12. Optiver VOF
13. Susquehanna International Securities Limited
14. Oppenheimer Europe Ltd.
15. MarketAxess Holdings
16. AFS Interest BV
17. BCP Securities LLC
18. Banca Promos SpA
19. JP Morgan Securities plc
20. Jane Street
21. StoneX Finance Europe SA
22. StoneX Financial Limited
23. STX Fixed Income B.V
24. Seminario y Cia. S.A.B. S.A
25. Ashenden Finance SA
26. BNP Paribas S.A.
27. UniCredit Bank GmbH.

Bendrovė, atsižvelgdama į susidariusias aplinkybes ir siekdama geriausio rezultato Klientams, gali nuspręsti investicinių sprendimų vykdymą perduoti ir kitiems subjektams.